

OMAKIELISENÄ OPETTAJANA TURUN PERUSOPETUKSESSA

OPAS KOULUJEN KÄYTTÖÖN

Päivitetty 15.6.2023

SISÄLLYSLUETTELO

Yleistä	3
Omakielisen opetuksen tavoitteet	3
Omakielinen opettaja koulussa	4
Omakielisen opettajan tehtävät	4
1. Opetus ja kasvatus	4
2. Yhteistyö	6
3. Muita tehtäviä	7
OMO-opettajien kokoukset	7
Rehtori lähijohtajana	7
Perehdyttäminen	8
Poissaolot ja koulutukset	8
Salassapitovelvollisuus	9
Tiedonsaantioikeus	9
Matkakorvaus	10
Lisätiedot	10
<i>Monikielisen oppilaan polku ja tukitoimet Turun kaupungin perusopetuksessa</i>	10
Omakielinen opetus lyhyesti eri kielillä	11

YLEISTÄ

Omakielinen opettaja toimii monikulttuurisissa koulu yhteisöissä, joissa tavoitteena on luoda kaikille oppilaille turvallinen ja kannustava oppimisympäristö yhteistyössä.

Omakielisen opettajan työn tavoitteena on monikielisen oppilaan opettaminen, tukeminen ja kannustaminen oppimisprosessin eri vaiheissa pääasiassa tämän omalla äidinkielellä. Omakielinen opettaja auttaa oppilasta sopeutumaan ja integroitumaan koulu yhteisöön. Tehtävät ja tuen laajuus riippuvat oppilaiden tarpeista ja niistä sovitaan rehtorin, opettajien ja huoltajien kanssa. Monikulttuurisen opetuksen suunnittelija jakaa omakielisen opetuksen tuntiresurssin lukuvuodeksi kerrallaan.

Omakieliset opettajat ovat työsuhteessa Turun kaupunkiin. Oppilaat voivat vaihtua vuosittain. Opettajien sijoittuminen kouluihin määräytyy monikielisten oppilaiden määrän mukaan ja koulujen sisällä opettajan työpanos suunnataan eri luokkiin oppilaiden tarpeen mukaan.

Työsuhteen ehdot määräytyvät Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) mukaisesti.

Omakielisen opettajan tulee perehtyä työhönsä oman tehtäväkuvansa mukaisesti ja tutustua koulujen käytäntöihin ja tapoihin. Omakielisen opettajan työ on yhteistyötä opettajien, huoltajien ja koulun muun tukiverkoston ja yhteistyötahojen kanssa.

Omakielisestä opetuksesta käytetään Turussa lyhennettä OMO.

OMAKIELISEN OPETUKSEN TAVOITTEET

- Monikielisen oppilaan koulunkäynnin tukeminen
- Kotoutumisen monipuolinen ja aktiivinen edistäminen
- Kodin ja koulun toimivan yhteistyön rakentaminen
- Oppilaan oppimistaitojen tukeminen
- Tasapainoisen kulttuuri-identiteetin vahvistaminen
- Oppilaan oman äidinkielen vahvistaminen
- Oppilaan suomen kielen oppimisen tukeminen
- Kielellisen tasa-arvon edistäminen

- Monikulttuurisen koulun rakentaminen

OMAKIELINEN OPETTAJA KOULUSSA

Omakieliset opettajat toimivat koko perusopetuksen alueella kiertävinä opettajina. Useimmat OMO - opettajat toimivat monissa eri kouluissa ja saattavat saman koulupäivän aikana vaihtaa koululta toiselle. Jos sama opettaja toimii useilla kouluilla, yksi kouluista nimetään pääkouluksi, jonka rehtori on opettajan lähijohtaja.

Omakielistä opetusta annetaan yhteisopetuksena tai erillisissä ryhmissä yhteisen suunnitelman mukaan. Samassa ryhmässä voi olla eri-ikäisiä oppilaita.

Lähtökohtana yhteistyölle on avoin vuorovaikutus koulun henkilöstön ja huoltajien kesken. Luottamuksen syntyminen ja arvostus ovat työn onnistumisen edellytyksiä. Oppilaan oppimisen perustana on hyvinvointi koulussa.

Yhteistyö muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa on tärkeää. Oppilaaseen liittyvän tiedon välittäminen, oppiaineen tavoitteiden kertominen ja opetusmenetelmistä sopiminen ovat osa opettajien yhteistyötä.

Moniammatillinen yhteistyö hyödyntää koulun henkilökunnan eri alojen asiantuntijoiden tietotaitoa oppilaan hyväksi. Omakielinen opettaja voi tuoda merkittävää tietoa oppilaan kulttuurista ja kielestä sekä olla yhteyshenkilö eri kulttuureiden välillä verkostoyhteistyössä.

OMAKIELISEN OPETTAJAN TEHTÄVÄT

1. Opetus ja kasvatus

- Kartoittaa oppilaan osaamista
- Avata oppiaineiden sisältöjä
- Opettaa oppilaan omalla äidinkielellä
- Kehittää opiskelutaitoja
- Avata kielellisiä käsitteitä
- Ohjata ja tukea oppilaan realistista itsearviointia

- Vahvistaa oppilaan oman äidinkielen sanavarastoa
- Tukea oppilaan suomen kielellä tapahtuvaa opiskelua ja suomen kielen oppimista
- Osallistua oppilaan arviointiin yhdessä aineen- tai luokanopettajan kanssa
- Seurata poissaoloja
- Osallistua Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) tai oppimissuunnitelman laatimiseen omalta osaltaan tiimin jäsenenä
- Osallistua oppilaan opetusta ja koulutyötä koskevaan suunnitteluun
- Auttaa oppilasta sopeutumaan suomalaiseen kouluun ja koulutyöhön
- Auttaa ja motivoida oppilasta keskustelemalla

Omakielinen opettaja auttaa oppilasta **kielen ymmärtämisen ja kulttuurin tulkitsemisen** solmukohdissa. Oppiaines sisältöjen ja koulunkäyntiin liittyvien käsitteiden avaaminen auttaa oppisisältöjen omaksumisessa ja koulussa toimimisessa. Omakielinen opetus ohjaa oppimisen taitojen kehittymistä. Opettaja opastaa löytämään sisältöjen ydinkohtia ja käsitteitä, tasoittaa koulunkäyntihistoriasta johtuvia eroja ja ohjaa edistymään opetussuunnitelman mukaisesti. Tämä voi tapahtua oppilaan omalla äidinkielellä ja suomeksi.

Omakielisen opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan äidinkielen taitoja mm. tukemalla kulloinkin ajankohtaisen sanavaraston kehittymistä sekä omalla äidinkielellä että suomen kielellä. Oppilaan opiskelutaitojen ja itsearviointitaitojen tukeminen auttaa tämän minäkuvan kehittymistä ja identiteetin rakentamista.

Omakielinen opettaja **osallistuu oppilaan arviointiin aineen-/luokanopettajan kanssa** yhteistyössä. Omakielisen opettajan arvio oppilaan aktiivisuudesta ja käyttäytymisestä voi tuoda uutta näkökulmaa kokonaisarviointiin. Myös poissaolon seuranta saa tarkennusta opettajalta OMO - opetuksen ajalta. Omakielinen opettaja voi olla yhteistyössä aineen/luokanopettajan kanssa oppilaan koetilanteessa esim. kääntämällä keskeiset kohdat omalle äidinkielellä suullisesti tai kirjallisesti.

OMO - opettajan **oppilaan tuntemus ja näkemys kieli- ja kulttuuriasioissa auttaa opetuksen suunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa**. Esimerkiksi oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa (HOJKS) laadittaessa tehdään yhteistyötä oppilasta opettavien opettajien kesken.

Oppilashuoltotyössä OMO - opettaja voi rakentaa ymmärrystä eri kulttuurissa toimimisessa ja antaa tukea ja ratkaisumahdollisuuksia ristiriitatilanteissa.

Omakielisen opetuksen kokonaisvaltainen haaste on **auttaa oppilasta kasvamaan kaksikieliseksi ja monikulttuurisesti yhteistyökykyiseksi oppijaksi omassa kouluyhteisössään.**

2. Yhteistyö

- Kodin ja koulun välinen yhteistyö
- Apu tiedottamisessa huoltajille
- Konsultointi kieli- ja kulttuurikysymyksissä
- Oppilaan tukena oppilasyhteisössä tarvittaessa
- Moniammatillinen yhteistyö koulussa
- Koulun tukitoimet
- Koulun ulkopuolinen yhteistyö

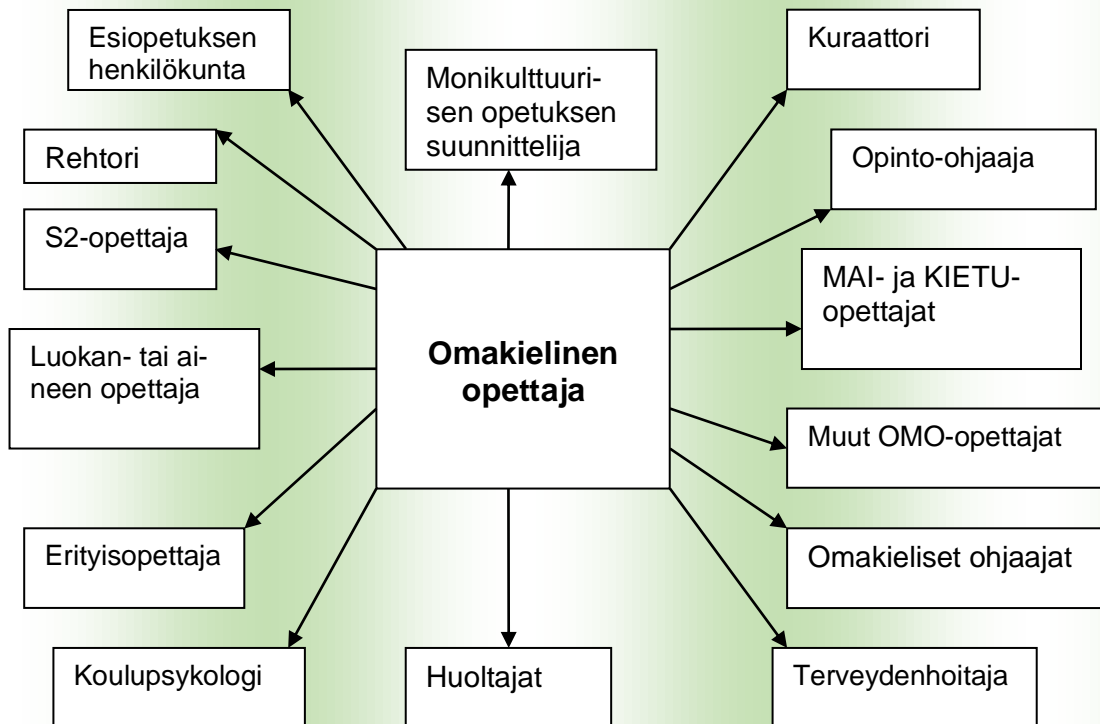
Monikulttuurisuustaitojen kehittäminen on kaksisuuntainen prosessi, jossa tavoitteena on eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden ja heidän huoltajiensa kotoutuminen suomalaiseen kouluun ja yhteiskuntaan

Toinen yhtä tärkeä tavoite on lisätä koulujen valmiuksia kohdata monikulttuurisuus arjessa. Tässä vuorovaikutuksessa **omakielinen opettaja voi toimia linkkinä kodin ja kouluyhteisön välillä.** Etenkin vähän aikaa maassa asunut perhe ja oppilas voi saada apua OMO - opettajalta suomalaisen koulukulttuurin ja tapojen ymmärtämisessä ja niihin sopeutumisessa. Opettaja voi kääntää lyhyitä viestejä ja olla yhteydessä huoltajien omalla äidinkielellään. Tämä helpottaa yhteistyötä ja ehkäisee väärinkäsityksiä. Luottamuksen rakentaminen on yhteistyön tärkeä tavoite.

Oman paikan ja roolin löytäminen kouluyhteisössä on oppilaan identiteetin rakentamiselle tärkeää. Tässä tehtävässä omakielinen opettaja voi olla tukena ja aktiivisena ohjaajana.

Omakielinen opettaja voi olla yhteyshenkilö myös koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen välillä. Opettajalla on yhteyksiä oman kieli- ja kulttuurin yhdistyksiin ja toimijoihin.

OMAKIELISEN OPETTAJAN YHTEISTYÖKUMPPANIT

3. Muita tehtäviä

- Oman työn kehittäminen
- Omakielisten opettajien kokouksiin osallistuminen
- Työyhteisön yhteiseen toimintaan ja tapahtumiin osallistuminen
- Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

OMO – OPETTAJIEN KOKOUKSET

OMO – opettajien kokouksia järjestetään noin viisi kertaa lukuvuoden aikana. Kokoukset pidetään **perjantai**amuisin. Jos mahdollista, olisi opettajan lukujärjestykseen hyvä jättää ko. aika vapaaksi. Kokouksiin osallistuminen on tärkeää. Kokouksiin tulee kutsu sähköpostitse. Kokouksia voidaan järjestää käsiteltävistä aiheista riippuen kokonaan ominaan tai yhteisinä oppilaan oman äidinkielen opettajien kokousten kanssa.

REHTORI LÄHIJOHTAJANA

Omakielisen opettajan kuten muidenkin opettajien lähijohtaja on koulun rehtori. Useassa koulussa opettavan opettajan lähijohtaja on pääkoulun rehtori. Omakielisen opettajan palkkaami-

nen suunnitellaan perusopetuksen monikulttuurisen opetuksen resurssien mukaan. Palkkaus- päätöksen määräaikaisista opettajista tekee rehtori. Rehtorin tehtävä on perehdyttää uusi opettaja toimimaan kouluyhteisössä ja selvittää työsuhteeseen liittyvät asiat. Omakielisen opettajan työhön ja tehtäviin perehdyttää omakielisten opettajien yhdysopettaja. Monikulttuurisen opetuksen suunnittelija on osaltaan tukena perehdyttämisessä.

Rehtori vastaa opetusjärjestelyistä kouluilla, esim. laatii lukujärjestyksen ja osoittaa tilat opetukselle. Rehtorin tehtävä lähijohtajana on pitää huolta työyhteisön jäsenten hyvinvoinnista ja yhteistyökyyvystä. Omakielinen opettaja kiertävänä opettajana on osa työyhteisöä. OMO - opettajan osallistuminen työyhteisön yhteisiin tehtäviin vaati usein aikataulujen takia neuvottelua.

PEREHDYTTÄMINEN

Omakielisen opettajan perehdyttämisestä vastaa rehtori tai hänen nimeämänsä henkilö yhdessä omakielisen opetuksen yhdysopettajan kanssa. Perehdyttämiseen sisältyy ainakin seuraavat asiat:

- henkilöstön ja työympäristön esittely
- koulun tavat ja säännöt
- salassapitovelvollisuus
- työturvallisuusohjeet, ensiapuvälineet, sammutusvälineet, poistumistiet, koulun turvallisuussuunnitelma
- ruokailu, terveydenhuolto ja muut työsuhde-edut
- ohjeet poissaolojen ilmoittamisesta mahdollisissa sairaustapauksissa
- Wilma, tietojärjestelmät, monistus, tunnukset, avaimet, puhelin
- toisen OMO – opettajan OMO-tunnin seuraaminen

POISSAOLOT JA KOULUTUKSET

Työntekijän ja viranhaltijan on ilmoitettava sairastumisestaan mahdollisimman nopeasti ja mikäli mahdollista jo ennen työvuoron alkua lähijohtajalle tai työnantajan työpaikkakohtaisesti antamien ohjeiden mukaisesti jollekin muulle henkilölle sekä siihen kouluun, jonka oppitunnit peruuntuvat. Kouluilla annetaan ohjeistus siitä, miten työntekijän on toimittava sairastuessaan.

Kaikki työvapaat anotaan lähijohtajalta sähköisesti SAP HR-ohjelmassa. Sairauspoissaolot anotaan myös SAP HR -ohjelmassa viipymättä ja samoin mahdollinen lääkärintodistus toimitte-

taan työnantajalle. Palkattomat, harkinnanvaraiset työvapaat anotaan etukäteen. Mahdolliset sijaisjärjestelyt tai tuntien muutokset sovitaan pääkoulun rehtorin kanssa ja niistä on tiedotettava monikulttuurisen opetuksen suunnittelijaa.

SALASSAPITOVELVOLLISUUS

Perusopetuslaki §40: oppilasta koskeva, opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa voidaan vaihtaa opetushenkilöstön, terveydenhuollon ja muusta oppilashuollosta vastaavien henkilöiden kesken. Koulun henkilökuntaa (rehtoria, opettajia, avustajia, muuta henkilökuntaa sekä opetusharjoittelijoita) sitoo vaitiolovelvollisuus. Sen perusteella yksittäisen lapsen ja nuoren henkilökohtaisia asioita ei saa käsitellä yleisesti. Alaikäisen oppilaan tietoja saa antaa vain huoltajalle.

Salassa pidettäviä asioita ovat:

- tiedot oppilaiden, henkilöstön tai heidän perheenjäsenten henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta
- yksityiselämää koskevat tiedot
- tiedot terveydentilasta
- sosiaalihuollon asiakkuus
- psykologiset testit/tutkimukset
- oppilashuoltoa koskevat asiakirjat
- oppimissuunnitelmat ja HOJKS-asiakirjat
- oppilaan koesuoritukset ja arviointimerkinnot
- todistukset ja asiakirjat, jotka sisältävät oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia (esim. käyttäytymisen sanallinen arviointi)
- tieto erityisopetuksen saamisesta
- salainen puhelinnumero

TIEDONSAANTIOIKEUS

Omakielisellä opettajalla on oikeus tietää oppilasta koskevista asioista ja toimia moniammatillisissa yhteistyöryhmissä mukana silloin, kun hän käytännössä toteuttaa opetusta ja oppilaalle suunniteltuja tukitoimia.

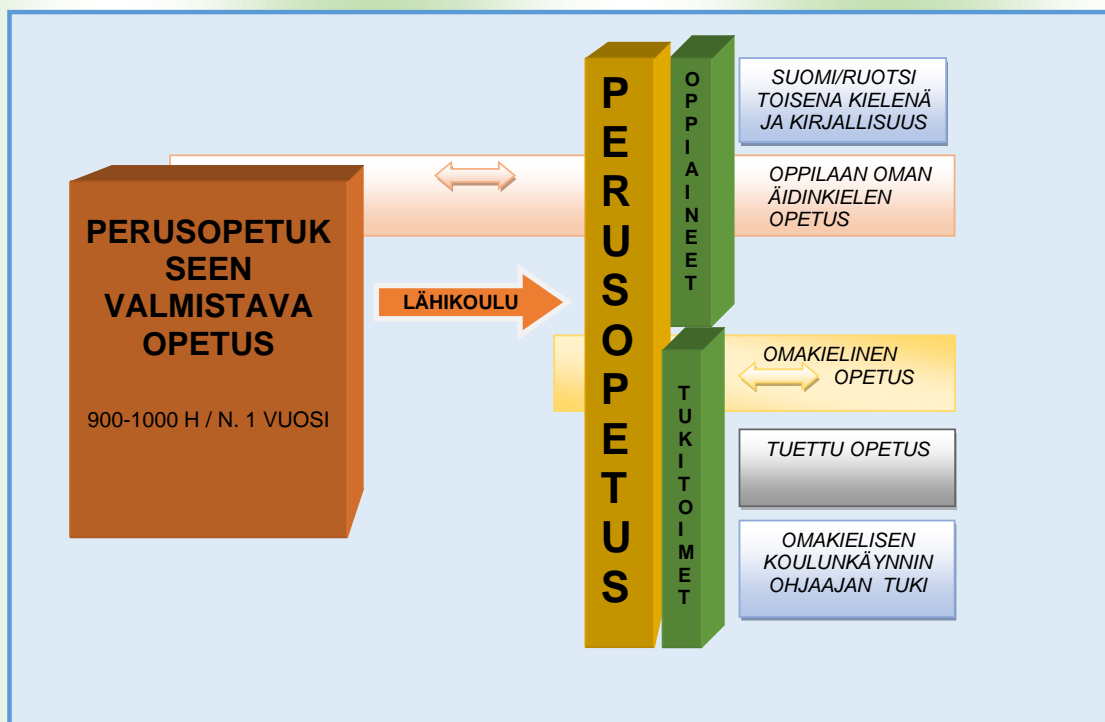
MATKAKORVAUS

Kahdessa tai useammassa koulussa samana päivänä opettavan päätoimisen opettajan matkakustannukset korvataan matkoista koululta toiselle. Jos opettaja käyttää julkista kulkuneuvoja, korvataan kuukausikortin mukaan. Sivutoimisella tuntiopettajalla ei ole oikeutta matkakustannusten korvauksiin. (Lisätiedot OVTES. s.74 ja KVTES liite 16 s. 210->)

Matkalasku tehdään SAP HR-järjestelmässä. Apua ajopäiväkirjan tekoon saa henkilöstösuunnittelijoilta.

Lisätietoja: <http://blog.edu.turku.fi/monikulttuurinenopetus>

Monikielisen oppilaan polku ja tukitoimet Turun kaupungin perusopetuksessa

OMAKIELINEN OPETUS LYHYESTI ERI KIELILLÄ

OMAKIELINEN OPETUS (OMO) - FINNISH

OMO on

- perusopetuksen oppiaineiden opetusta oppilaan omalla äidinkielellä.

OMO edistää tasavertaisia oppimisvalmiuksia, jotta oppilas

- ymmärtää oppiaineiden sisällön ja
- saavuttaa kasvatustavoitteet opetussuunnitelman mukaisesti.

Opetus ja arviointi toteutetaan yhteistyössä luokanopettajan tai aineenopettajan kanssa.

EDUCATION GIVEN IN STUDENTS' NATIVE LANGUAGES (OMO) - ENGLISH

The goal of education given in students' native languages is to support students in their basic education studies and teachers in reaching their educational goals.

Education given in students' native languages promotes equal learning skills, so that students

- understand the school subjects better and
- achieve the educational objectives of the curriculum.

Education in the students' native languages is given by native speakers of the languages in question.

The teaching and evaluation of the students is carried out by the native teachers and the class teachers together.

ОБУЧЕНИЕ НА РОДНОМ ЯЗЫКЕ (СОКРАЩЕНИЕ ПО-ФИНСКИ ОМО)

OMO - это - Russian

- преподавание учебных предметов основной школы на родном языке ученика.

OMO содействует созданию равных возможностей к обучению так, что ученик

- понимает содержание учебных предметов и
- может достичь целей воспитания соответственно учебному плану.

Обучение и оценка знаний учеников осуществляются вместе с учителем класса или учителем-предметником.

TË MËSUARIT NDIHMËS NË GJUHËN AMTARE — ALBANIAN

Kjo formë e të mësuarit nënkupton:

Të mësuarit e lëndëve të ndryshme në arsimin fillor në gjuhën amtare.

Të ndikohet në aftësinë e të mësuarit, ku nxënësi:

- Do ta kuptoj brendësinë e lëndës mësimore në realizimin e qëllimit të edukimit, në bazë të planit dhe programit mësimor.

Të mësuarit dhe vlerësimi realizohen duke bashkpunuar ngusht me mësuesin kryesorë të klasës, apo mësuesit e lëndëve të ndryshme.

WAXBARASHADA AFKA HOOYO LAGU QAATO (OMAKIELINEN OPETUS = OMO) - SOMALI

Waxbarashada afka hooyo lagu qaato waa

- ardayga oo afkiisa hooyo lagu siinayo waxbarashada maadooyinka lagu dhigto waxbarashada aasaasiga ah.

Waxbarashada afka hooyo lagu qaato waxay kor u qaadaa si sinnaan leh diyaar ugu noqoshada waxbarashada, si ardaygu

- u fahmo waxyaabaha lagu baranayo maadooyinka iyo
- si ardaygu si waafaqsan qorshaha waxbarashada ugu gaaro hadafyada barbaarinta.

Waxbarashada iyo qiimaynta waxaa si wadashaqayn leh loola fuliyaa macallinka fasalka ama macallinka maadada dhiga.

التعليم الناطق باللغة الأم. Arabic

يعني

- إعطاء دروس تقوية باللغة الأم لطلاب المرحلة الأساسية وفي جميع المواد التعليمية.
- الهدف تعزيز القدرات التعليمية على قدر المساواة حتى ينتهي للطالب
- استيعاب المواد الدراسية ومحتواها
- تحقيق الأهداف التعليمية والتربوية وفق الخطة التعليمية

يتم تحقيق التعليم والتقييم من خلال العمل المشترك مع مدرس الصف أو مدرس المادة

فێركاری به زمانی دایکی (OMO) - Kurdish

OMO بریتییە لە:

- فێركاریی دهرسهكانی قوتابخانهی پلهی سه‌ره‌تای به زمانی دایکیی خۆی قوتابی.
- OMO ئاماده‌كارییه‌كانی فێربوون به شیوه‌یه‌کی هاوسه‌نگ گه‌شه‌ پێ‌ده‌دا، بۆ ئه‌وه‌ که قوتابی
- له ناوه‌رۆکی دهرسه‌کان تی‌بگات و
- به ئامانجه‌کانی په‌روه‌رده‌ به‌و شیوه‌یه‌، که له‌ گه‌ڵ‌ له‌ی فێركاریدا ده‌ستنیشان کراون، بگات.
- فێركاری و هه‌ڵسه‌نگاندنی فێربوون به‌ هاوکاری ده‌گه‌ڵ‌ مامۆستای پۆل و یان مامۆستای دهرسه‌که‌ ئه‌نجام ده‌دری.